

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАДУ ИЗВЕШТАЈА О ВЕЛИКИМ ИЗЛОЖЕНОСТИМА БАНКЕ

Овом методологијом се објашњава начин попуњавања образаца о великим изложеностима банке према лимитима изложености (Образац *ВИ-ЛИ*) и великим изложеностима према групи повезаних лица (Образац *ВИ-ГПЛ*) које су банке дужне да израђују у складу с одлуком којом се уређује извештавање банака, а у циљу праћења лимита изложености у складу с одлуком којом се уређује управљање ризицима банке (у даљем тексту: Одлука о управљању ризицима банке).

ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ ПРЕМА ЛИМИТИМА ИЗЛОЖЕНОСТИ (Образац *ВИ-ЛИ*)

Образац *ВИ-ЛИ* се састоји од четири дела. У првом делу обрасца се уписују подаци који се користе за идентификацију лица према којима је банка изложена. Други део обрасца приказује укупну изложеност пре примене техника ублажавања кредитног ризика. У трећем делу обрасца приказују се коришћени инструменти кредитне заштите по основним категоријама, док се у четвртном делу обрасца приказује укупна изложеност након примена техника ублажавања кредитног ризика и њено учешће у капиталу.

У обрасцу се приказују само лица/групе међусобно повезаних лица, према којима изложеност/укупна изложеност банке, износи најмање 10% капитала. Сви подаци о изложености према групи међусобно повезаних лица се приказују збирно у једном реду (као да је реч о изложености према једном лицу). Лице које припада најмање двома групама међусобно повезаних лица према којима банка има велику изложеност, приказује се у обрасцу у оквиру сваке групе међусобно повезаних лица којој припада, с тим да се то лице, приликом проверавања усклађености банке са лимитом од 400% за збир свих великих изложености, рачуна само једном и то у оквиру оне групе према којој банка има највећу изложеност.

ИДЕНТИФИКОВАЊЕ ДУЖНИКА (колоне од 1. до 5.)

Идентификација појединачног лица према коме је банка изложена се врши помоћу скупа идентификационих ознака чија је примена објашњена у инструкцијама за попуњавање колоне од 1. до 5.

У случају изложености према групи међусобно повезаних лица, банка својим актима одређује критеријум (као што су, на пример, учешће у укупној бруто/нето изложености банке према тој групи лица, значај у структури групе друштва и сл.) који примењује за утврђивање лица које, искључиво за сврхе извештавања о великим изложеностима банке према лимитима изложености, представља носиоца те групе и у колонама од 1. до 5. наводи одговарајуће податке који се односе на то лице.

Колона 1. Назив/име дужника (МБ/ЈМБГ)

Наводи се МБ/ЈМБГ лица према коме је банка изложена (уколико се ради о домаћем правном/физичком лицу) или друга одговарајућа идентификациона ознака (уколико се ради о страном лицу), у складу са упутством којим се уређује електронско достављање података Народној банци Србије.

Колона 2. Ознака дужника

Наводи се једна од следећих ознака, у зависности о којој врсти лица је реч:

1 – банка или друга кредитна институција која је члан банкарске групе чији је члан банка која саставља извештај

2 – лице које није банка, нити друга кредитна институција, а члан је банкарске групе чији је члан банка која саставља извештај

3 – банка или друга кредитна институција која није члан банкарске групе чији је члан банка која саставља извештај

4 – лице које није банка, нити друга кредитна институција, нити је члан банкарске групе чији је члан банка која саставља извештај

Колона 3. Врста лица

Наводи се једна од следећих ознака, у зависности од тога да ли је у питању домаће правно лице, домаће физичко лице или страно правно/физичко лице:

1 – домаће правно лице

2 – страно лице

3 – домаће физичко лице

Колона 4. Ознака повезаности

Наводи се ознака повезаности групе лица из интерног шифарника банке који се доставља Народној банци Србије у складу са упутством којим се уређује електронско достављање података.

Колона 5. Повезаност с банком

Наводи се једна од следећих ознака, у зависности од тога да ли се ради о лицу, односно групи лица које је повезано с банком за коју се израчунава изложеност или не:

1 – повезан с банком

2 – није повезан с банком

ИЗЛОЖЕНОСТ ПРЕ ПРИМЕНЕ ТЕХНИКА УБЛАЖАВАЊА КРЕДИТНОГ РИЗИКА (колоне од 6. до 15.)

Колона 6. Бруто изложеност

Наводи се износ изложености пре умањења за исправке вредности билансне активе, резервисања за губитке по ванбилансним ставкама и потребну резерву за процењене губитке. Износ наведен у овој колони мора бити једнак збиру износа наведених у колонама од 7. до 10.

Колона 7. од чега: билансне позиције

Наводи се износ изложености по основу билансних позиција (уколико те позиције нису већ укључене у неку другу категорију) пре умањења за исправке вредности тих позиција и потребну резерву за процењене губитке.

Колона 8. од чега: финансијски деривати

Наводи се износ изложености по основу финансијских деривата из **Прилога 1** Одлуке о адекватности капитала банке израчунат применом једног од метода за израчунавање износа изложености позиција по основу финансијских деривата, и то пре умањења за резервисања за губитке по тим позицијама и потребну резерву за процењене губитке.

Колона 9. од чега: ванбилансне ставке

Наводи се износ изложености по основу ванбилансних ставки (уколико нису већ укључене у неку другу категорију) пре умањења за резервисања за губитке по тим позицијама и потребну резерву за процењене губитке, као и пре примене фактора конверзије.

Колона 10. од чега: индиректна изложеност

Наводи се износ изложености према пружаоцу кредитне заштите, у износу у којем је изложеност према дужнику покривена подобним инструментима материјалне или нематеријалне кредитне заштите.

Ову колону попуњава само банка која, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, приликом прилагођавања активе пондерисане кредитним ризиком за ефекте техника ублажавања овог ризика, примењује замену пондера ризика дужника и пружаоца кредитне заштите.

Колона 11. Исправке вредности, резервисања и потребна резерва

Наводи се збир износа исправки вредности билансне активе, резервисања за губитке по ванбилансним ставкама и потребне резерве за процењене губитке који се односе на изложеност приказану у колони 6.

Колона 12. Нето изложеност

Наводи се износ нето изложености пре примене техника ублажавања кредитног ризика, који се израчунава као бруто изложеност умањена за исправке вредности, резервисања и потребну резерву, односно износ из колоне б. умањен за износ наведен у колони 11.

Банка која, у складу с Одлуком о адекватности капитала банке, приликом прилагођавања активе пондерисане кредитним ризиком за ефекте техника ублажавања овог ризика, примењује сложени метод, наводи прилагођену вредност изложености (E_{VA}) израчунату у складу с том одлуком.

Колона 13. од чега: у банкарској књизи

Наводи се износ нето изложености из колоне 12. који се односи на банкарску књигу.

Колона 14. Учешће у капиталу пре техника ублажавања кредитног ризика (у %)

Наводи се процентуални однос нето изложености пре примене техника ублажавања кредитног ризика и капитала банке, који се израчунава тако што се износ у колони 12. стави у однос са износом капитала у складу са **тачком 57. став 1. Одлуке о управљању ризицима банке,** и тај однос искаже у процентима заокружен на две децимале.

У обрасцу се приказују изложености према лицима, односно групама међусобно повезаних лица код којих проценат у колони 14. износи најмање 10%.

Колона 15. Учешће у капиталу пре техника ублажавања кредитног ризика – за банкарску књигу (у %)

Наводи се процентуални однос нето изложености пре примене техника ублажавања кредитног ризика која се односи на позиције из банкарске књиге и капитала банке, који се израчунава тако што се износ у колони 13. стави у однос са износом капитала у складу **са тачком 57. став 1. Одлуке о управљању ризицима банке,** и тај однос искаже у процентима заокружен на две децимале.

ИНСТРУМЕНТИ КРЕДИТНЕ ЗАШТИТЕ (колоне од 16. до 18.)

Колона 16. Инструменти нематеријалне кредитне заштите

Наводи се део нето изложености према дужнику који је покривен подобним инструментима нематеријалне кредитне заштите.

У овој колони се не приказују умањења изложености према дужнику по основу коришћења инструмената нематеријалне кредитне заштите који

представљају изузећа од лимита изложености наведена у тачки 59в. Одлуке о управљању ризицима банке.

Колона 17. Инструменти материјалне кредитне заштите

Наводи се део нето изложености из колоне 12. који је покривен подобним инструментима материјалне кредитне заштите.

Банка која, у складу с Одлуком о адекватности капитала банке, приликом прилагођавања активе пондерисане кредитним ризиком за ефекте коришћења техника ублажавања овог ризика, примењује сложени метод, у овој колони наводи прилагођену вредност средства обезбеђења (C_{VAM}) израчунату у складу с том одлуком.

У овој колони се не приказују умањења изложености према дужнику по основу коришћења инструмената материјалне кредитне заштите или билансног нетирања који представљају изузећа од лимита изложености наведена у тачки 59в. Одлуке о управљању ризицима банке.

Колона 18. Непокретности

Наводи се 50% тржишне вредности **непокретности**, израчунате у складу **са тачком 185. став 2.** Одлуке о адекватности капитала банке, ако су испуњени услови из тачке **156.** Одлуке о адекватности капитала банке.

ИЗЛОЖЕНОСТ НАКОН ПРИМЕНЕ ТЕХНИКА УБЛАЖАВАЊА КРЕДИТНОГ РИЗИКА (колоне од 19. до 24.)

Колона 19. Нето изложеност после примене техника ублажавања кредитног ризика

Наводи се износ нето изложености након примене техника ублажавања кредитног ризика, а израчунава се тако што се нето изложеност из колоне 12. умањи за збир износа из колоне од 16 до 18. Ако је износ из колоне 18. већи од разлике износа из колоне 12. и збира износа из колоне 16. и 17, банка у овој колони приказује нулу.

Банка која, у складу с Одлуком о адекватности капитала банке, приликом прилагођавања активе пондерисане кредитним ризиком за ефекте коришћења техника ублажавања овог ризика примењује сложени метод, у овој колони наводи ефективну вредност изложености (E^*) израчунату у складу с том одлуком умањену за износ из колоне 18. Ако је износ у колони 18 већи од ефективне вредности изложености, банка у овој колони приказује нулу.

Колона 20. Изузећа од лимита изложености

Наводи се износ умањења нето изложености после примене техника ублажавања кредитног ризика по основу изузећа од лимита изложености наведених у тачки **59в.** Одлуке о управљању ризицима банке.

Колона 21. Изложеност након примене умањења

Наводи се износ изложености након умањења по основу коришћених техника ублажавања кредитног ризика и изузећа, а израчунава се као износ из колоне 19. умањен за износ из колоне 20.

Колона 22. од чега: у банкарској књизи

Наводи се износ изложености из колоне 21. који се односи на позиције из банкарске књиге.

Колона 23. Учешће изложености у капиталу

Наводи се процентуални однос изложености након примене умањења и капитала банке, а израчунава се тако што се износ у колони 21. стави у однос са износом капитала у складу са тачком 57. став 1. Одлуке о управљању ризицима банке, и тај однос исказе у процентима заокружен на две децимале.

Податак из ове колоне служи за проверу усклађености банке са лимитима изложености из тачке 58. Одлуке о управљању ризицима банке.

Колона 24. Учешће изложености у капиталу – за банкарску књигу

Наводи се процентуални однос изложености након примене умањења који се односи на банкарску књигу и капитала банке, а израчунава се тако што се износ у колони 22. стави у однос са износом капитала у складу са тачком 57. став 1. Одлуке о управљању ризицима банке, и тај однос исказе у процентима заокружен на две децимале.

ВЕЛИКА ИЗЛОЖЕНОСТ ПРЕМА ГРУПИ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА (образац ВИ-ГПЛ)

У обрасцу ВИ-ГПЛ се наводе подаци о свим лицима која чине групу међусобно повезаних лица која је приказана у обрасцу ВИ-ЛИ.

Образац се састоји из 7 колона. У првих пет колона се уписују подаци који се користе за идентификацију лица према коме је банка изложена: назив/име дужника (МБ/ЈМБГ), врста лица, ознака дужника, ознака повезаности и повезаност са банком на начин објашњен у делу који се односи на попуњавање *Обрасца ВИ-ЛИ*. У колони 6 се наводи износ изложености пре примене техника ублажавања кредитног ризика (збир износа из колоне 6 *Обрасца ВИ-ГПЛ* мора бити једнак износу приказаном у колони 12. *Обрасца ВИ-ЛИ*). У колони 7 се наводи износ изложености након примене умањења (збир износа из колоне 7 *Обрасца ВИ-ГПЛ* мора бити једнак износу приказаном у колони 21. *Обрасца ВИ-ЛИ*).